

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM  
KARAR****YÜCEL KAPLAN BAŞVURUSU**

<b>Başvuru Numarası</b>	: 2020/5971
<b>Karar Tarihi</b>	: 25/1/2024
<b>Başkan</b>	: Kadir ÖZKAYA
<b>Üyeler</b>	: M. Emin KUZ Rıdvan GÜLEÇ Basri BAĞCI Kenan YAŞAR
<b>Raportör</b>	: Mehmet ALTUNDİŞ
<b>Başvurucu</b>	: Yücel KAPLAN
<b>Vekili</b>	: Av. Özgür TARAKÇI

**I. BAŞVURUNUN ÖZETİ**

1. Başvuru; emeklilik ikramiyesi ödenmesi talebinin zamanasına uğradığından bahisle reddine karar verilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının, uzun süren yargılama nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Hava Kuvvetleri Komutanlığında kıdemli başçavuş olarak görev yapan başvuru 14/11/1994 tarihinden sonra yurt dışında yaşamaya başlamış ve 1/7/1996 tarihinde resen emekliye sevk edilmiştir. Bunun üzerine başvuru kamuya ait bir banka şubesinde bulunan hesabına mülga Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün 5/8/1996 tarihli işlemiyle 146.661 TL emeklilik ikramiyesi yatırılmıştır. Anılan tarihte başvuru yurt dışında yaşamaktadır.

3. Başvuru, yurt dışı çalışmalarından sonra Türkiye'ye dönmüş; yurt dışı borçlanma süreleri ve Emekli Sandığındaki süreleri birleştirerek 1/12/2013 tarihinde emekli olmuştur.

4. Başvuru 12/5/2015 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) başvurarak emekli ikramiyesinin ve daha önceki çalışmalardan doğan alacaklarının ödenmesini talep etmiştir. SGK 5/8/1996 tarihinde bankaya yatırılan emeklilik ikramiyesinin süresinde tahsil edilmediğinden banka tarafından iade edildiğini ve Kurumun emanet hesaplarına alındığını belirtmiştir.

5. Başvuru; ikramiyenin bankaya yatırıldığı tarihte yurt dışında olduğunu, paranın banka hesabına yatırıldığına ilişkin kendisine bilgi verilmediğini belirterek iptal davası açmıştır. Ankara 2. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 10/10/2017 tarihli kararla

ikramiyenin başvuruçuya ödenmesine karar vermiştir. Bu karara karşı davalı idare tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi (Daire) 10/10/2019 tarihli kararlar davanın reddine kesin olarak karar vermiştir.

6. Başvuruçuyu, nihai hükmü 11/1/2020 tarihinde öğrendikten sonra 10/2/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

## **II. DEĞERLENDİRME**

### **A. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia**

8. Başvuruçuyu, emeklilik ikramiyesinin ödenmemesinden şikâyet etmiştir.

9. Başvuru, mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir.

10. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

11. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan *Muratcan Kolçak* (B. No: 2016/5490, 12/6/2019) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Anılan kararda; ilgili tarafından hak edilen aylıkların banka hesabına havale edildiği aşamadan sonra para üzerinde tasarruf yetkisinin kural olarak yalnızca hesap sahibine ait olduğu, SGK'nın murisin banka hesabındaki parayı kanuni bir dayanağı olmadan geri alması ve bu işleme karşı başvuruçunun açtığı davada bu husus gözetilmeden karar verilmesinin mirasçı olan başvuruçuya şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği sonucuna varılmıştır.

12. 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 117. maddesinde hak sahiplerince talep edilmeyen alacakların Sandık lehine zamanlaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir. Ancak hak sahibinin banka hesabında bulunan ve artık kurumun mülkiyetinden çıkan, dolayısıyla yapılmayan bir ödeme olarak kabulü mümkün olmayan durumlara ilişkin herhangi bir hüküm yoktur. Öte yandan ödemenin yanlışlıkla yapıldığı kabul edilse dahi bu paranın iadesi ancak 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 96. maddesi ya da sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre istenebilecek olup somut olay itibarıyla idarenin bu yönde bir iddiası da bulunmamaktadır. Bu hâlde kanuni bir dayanağı olmadan başvuruçunun banka hesabında bulunan paranın geri alınmasının ve bu işleme karşı açılan davada bu husus gözetilmeden karar verilmesinin başvuruçuya şahsi olarak aşırı bir külfet yüklediği sonucuna varılmıştır.

13. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

## B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

14. Başvurucu, yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

15. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan *Veysi Ado* ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil niteliği* ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır.

16. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Dolayısıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle* kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

## III. GİDERİM

17. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve 200.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

18. Başvuruda mülkiyet hakkı ile tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100). Öte yandan mülkiyet hakkı yönünden ihlalin niteliğine göre yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurunun tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

## IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması amacıyla yeniden yargılama yapılması için Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11.

İdari Dava Dairesine ileilmek üzere Ankara 2. İdare Mahkemesine (E.2017/1449, K.2017/3226) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 446,90 TL harç ve 18.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 19.246,90 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 25/1/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.